

Antti Rautiainen

Valtiovallan vastaisu

2007

Smash ASEM!-mielenosoituksesta on kulunut jo yli vuosi, kun tapaukset tulevat käräjäoikeuden käsittelyyn syksyllä 2007. Oikeuskäsittelyn tuloksia voi vielä vain arvuutella, mutta esitutkinnan tulokset kertovat mikä on poliisin tarina tapahtumista.

Poliisijohdon alkuperäisen kannan mukaan väistämättä syntymässä ollut mellakka onnistuttiin ennaltaehkäisemään. Ketään vastaan ei kuitenkaan ole löydetty todisteita mellakan valmistelemisesta tai johtamisesta, joten tarinaa on ollut pakko muuttaa – nyt Helsingin keskustassa tapahtuikin mellakka, jonka virkavalta onnistui nujertamaan tuntikausien kamppailun jälkeen.

136:ta kiinniotetusta kuitenkin 50:tä ei olla syyttämässä mistään, tässä joukossa kaikki poliisilain mukaan ”ennaltaehkäisevästi” kiinniotetut. 86:ta syytetystä kuitenkin vain 33:lla on syytteitä mellakasta tai väkivaltaisesta mellakasta.

Mellakka ja väkivaltainen mellakka ovat erikoisia rikoksia, koska niissä toimija ei ole rikoksen tekijä vaan väkijoukko. Syyllisyyteen riittää pelkäämistään väkijoukossa oleminen, eli tässä tapauksessa se, että on joutunut poliisin saartamaksi. On vaikea arvioida kuinka osa syytetyistä on tullut paikalle osoittamaan mieltä, koska moni ei ole kommentoinut poliisille tekemisiään päivän aikana. Esitutkintapöytäkirjan mukaan arvioisin, että yli puolet syytetyistä on ollut paikalla vain uteliaisuuttaan, tai on joutunut sattumalta poliisin saartamaksi.

Tämä versio on saanut yllättävänkin paljon tukea tiedotusvälineissä, mutta poliisi tietysti pyrkii sen kieltämään. Erityisesti oikeuden todistusaineistona käytettävä DVD on valmistettu propagandaelokuvien sääntöjen mukaan – lukuisissa otoksissa tähdennetään, miten mielenosoittajat olivat muka päässeet vapaasti poistumaan alueelta. Pisin näistä katkelmista kestää kolme minuuttia, jonka aikana kuitenkin vain yksi perhe lapsen kanssa päästetään poistumaan alueelta. Äänentoistolaitteilla kuulutetut kuulutukset, joista kukaan ei saanut mitään selvää, on miksattu kuulumaan selvästi.

Syytetyistä 52 on otettu kiinni Kiasmalla, moni ei ole kuulusteluissa kertonut kiinnioton yksityiskohdista, mutta ainakin 12 kiinniotetuista kertoi, että heidät on otettu kiinni poistumisjonosta. Näistä kahdestatoista vain kolmen väitettiin käyttäytyneen väkivaltaisesti, loput on otettu kiinni esimerkiksi hidastelun vuoksi. Muutama on pidätetty pullojen heittämisestä, mutta koska näyttöä ei ole löytynyt, heitä syytetään yksinomaan siitä, että he ovat olleet

paikalla yhdeksän jälkeen, joten ”on aihetta epäillä että he ovat jättäneet poistumiskäskyn noudattamatta”. Näyttö monia pullojen heittelystä syytettyjä vastaan on hyvin heikoissa kantimissa, monia on otettu kiinni vasta pitkän aikaa väitetyn pullojen heittelyn jälkeen, ja vain tuntomerkkien, ei silminnäkiäläusunnon perusteella. Eräiden kahden syytetyn kiinniottokäsky on kulkenut neljän poliisin kautta, joista ensimmäinen on nähnyt pullonheiton, kaksi seuraillut heitä tuntomerkkien perusteella ja kolmas ottanut kiinni ulostulojonosta. Kolme ensimmäistä poliisimiestä eivät kuitenkaan kyenneet tunnistamaan kumpaakaan jälkeensä valokuvien perusteella. Aika heikoin perustein poliisit ovat näitäkin kahta paikalle osunut passittamassa vankilaan neljästä kuukaudesta neljään vuoteen, mikä on ”virkamiehen väkivaltaisen vastustamisen” rangaistusasteikko. Erästä pullojen heittämisestä syytettyä vastaan ei ole mitään muuta todistusaineistoa kun hänen oma lausuntonsa, jonka hän on varmaankin tehnyt poliisin luvattua päästää hänet putkasta pois sitä vastaan. Poliisin tarkoitus on selvästi vain viedä mahdollisimman monet käräjille, jotta he voisivat luoda tarinan raivoavasta väkijoukosta. Joko poliisia ei huoleta se, että suuri osa nostetuista syytteistä tullaan nauramaan ulos käräjiltä, tai se luottaa että oikeudenkäynnin mitasuhteet johtavat liukuhinnakäsittelyyn jossa syytettyjen oikeusturva on heikko.

Kiasman edessä olleet ymmärsivät nopeasti, että ulos jonottaminen voi tietää passitusta putkaan melko mielivaltaisin perustein. On ymmärrettävää, ettei kellään ollut kiire KisaHallin tai Pasilan putkaan jatkamaan illanviettoa. Eräs yritti oma-aloitteisesti ryömiä poliisien kilpirivistön ali, tuloksena syyte haitanteosta virkamiehelle. Siis jos jäät paikalle, olet syyllinen mellakkaan, ja jos poistut, haittaat virkamiehen toimintaa.

Mellakkasäädökset ovat niin epämääräisiä, että halutessaan poliisi olisi varmasti voinut syyttää kaikkia viittäkymmentäkahta Kiasmalla kiinniotettua syytettyä väkivaltaisesta mellakasta – siihenhän riittäisi yksi ainoa väkijoukosta heitetty pullo. Käytännössä väkivaltaisesta mellakasta on kuitenkin syytetty vain ihmisiä, joita syytetään myös ”virkavallan väkivaltaisesta vastustamisesta”. ”Tavallisesta” mellakasta (joka siis ilmeisesti lainsäätäjien mukaan on ”väkivallaton”) on jostain syystä syytetty vain kuutta henkilöä 86:ta syytetystä, joista kolmen kohdalla tämä on ainoa syyte. On melko epäselvää, millä perusteella nämä kuusi ”mellakoitsijaa” on sitten valittu muiden

joukosta, muutamien kohdalla ilmeisesti ei ole vain keksitty mitään muuta syytetä. Kiasmalla kiinni otetuista kaikkiaan kahdeksallatoista on jompi kumpi mellakkasyyte (”väkivaltainen” tai ”väkivallaton”), Lasipalatsin puolella kiinniotetuista näitä syytteitä on viidellätoista. Kaikkiaan syytetyistä 26 on otettu kiinni Lasipalatsilla ja kahdeksan Perunatorin alueella, jossa tapahtumia seuranneet saarrettiin, kuulutettiin että ”muut kun anarkistit voivat poistua” ja ”anarkistin näköiset” oli viety putkaan. Sittenkin jokaista ”anarkistin näköistä” kohden on kuitenkin löytynyt poliisi todistamaan, että hän ei ole poistunut poliisin saartorenkasta (jonka yrittäminen taas olisi ollut ”haitantekoa virkamiehelle”).

Väkivaltaisen mellakan, virkamiehen väkivaltaisen vastustamisen ja mellakan lisäksi kiinniotetuista vielä 34:ä syytetään haitanteosta virkamiehelle, 42:ta niskoittelusta, seitsemää laittomasta naamioitumisesta, seitsemää toisten vahingoittamiseen soveltuvia esineitä tai aineita koskevien säädösten rikkomisesta (näistä yhdellä oli artesaaninopinnoissa tarvittava mattoveitsi, kolmella avainketju, kahdella metallitankoja ja yhdellä pesäpallomaila), yhtä ampuma-aserikoksesta (Eestistä tuodun pippurikaasusumutteen hallussapito) ja yhtä järjestysrikkomuksesta (spray-maalin hallussapito). Monilla on useampia syytteitä.

Osan teot ovat tallentuneet videolle ja jotkut ovat myös tunnustaneet syytekohtia. Enemmistö on kuitenkin syytettynä joko paikalle jäämisestä, sieltä poistumisen yrittämisestä, poliisin erehtymisestä tai vääränlaiselle näyttämisestä. Olosuhteet huomioon ottaen on myös helppo ymmärtää niitä, jotka kohdistivat poliisia vastaan harkittua tai harkitsematonta vastarintaa.

Vaikka ylin valtiojohto hyväksyikin poliisin toimet Smash ASEM!-mielenosoituksessa mukisematta, virkavaltaa kuitenkin kritisoitiin niin paljon että paineet toimenpiteiden oikeuttamiseen ovat kovat. Tämän vuoksi kymmenet enemmän tai vähemmän sattumanvaraisesti kiinniotetut, joista suuri osa ei ole koskaan ennestään osallistunut mihinkään mielenilmaisuihin, joutuvat massiiviseen oikeusrumbaun. On selvää, että langettavat päätökset tässä näytösoikeudenkäynnissä merkitsisivät kansalaisvapauksien kapenemista Suomessa pitkäksi aikaa, sitä paitsi syyttömien (ja oikeutettua vastarintaa tehneiden) tuomitseminen on väärin jo sinänsä. On välttämätöntä toimia yhdessä, jotta voisimme taata mahdollisimman monien syytteiden kaatumisen, ja mahdollisimman hyvän puolustuksen kaikille. Syytetyt ovat kaikilta

mahdollisilta elämäalueilta, ja edustavat kaikkia mahdollisia poliittisia (ja apoliittisia ja anti-poliittisia) näkemyksiä. Vaikka osa ei hyväksykään toistensa (tai edes itsensä) toimintaa tapahtumien aikana, virkavallan ylilyönteihin on pakko puuttua yhdessä. Meidän suurin ongelmamme kun ei ole yksittäiset tekaistut syytekohtat, vaan koko yhteiskunnan läpäisevä harhaluulo, että ”Suomen poliisi ei vain voi tehdä tällaista”.

Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright
2012 heinäkuu 26

Antti Rautiainen
Valtiovallan vastaisku
2007

Artikkeli on alunperin julkaistu anarkismin.netin Asem-
sivuistolla osoitteessa <http://asem.anarkismi.net/?p=valtiovallan>
Haettu 26.7.2012 osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20071111133719670>